

Asia: VN/22448/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nyt lausunnon kohteena olevassa ehdotuksessa Valtiokonttoria koskevan lain 2 c §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin viranomaisten velvollisuudesta luovuttaa salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä maksutta Valtiokonttorille analysointi- ja raportointipalvelujen käyttöön valtion yhteisiltä palveluntuottajilta valtion henkilöstöä ja virastoja koskevat välttämättömät tiedot tunnistetietoineen.

Aiemmin pykälässä säädettiin Valtiokonttorin oikeudesta saada salassapitosäynnösten estämättä ja maksutta välttämättömät valtionhallinnon toimintaa ja taloutta koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta. Lisäksi laissa säädettiin yhteistyössä Valtiokonttorin, yhteisen palveluntuottajan ja tiedot luovuttava viranomaisen välillä.

Tuomioistuinvirasto on tehnyt Valtiokonttorin kanssa yhteistyötä tuomioistuimia koskevien tietojen luovutusten osalta. Nyt ehdotetulla muutoksella vahvistetaan merkittävästi Valtiokonttorin tiedonsaantioikeutta raportointi- ja analysointitehtävien osalta. Ehdotetun muutoksen vaikutuksia tiedonsaantioikeuden kohteena olevien viranomaisten tai yksittäisten virkamiesten kannalta ei kuitenkaan ole kartoitettu kattavasti.

Lausunnon kohteena olevassa esityksessä ei ole pohdittu laajaan tietojensaantioikeuteen liittyviä riskejä tarpeeksi hyvin siitä näkökulmasta, että ei ennalta tiedetä, minkälaisia raportointipyynnöitä tulevaisuudessa tulee (esim. valvonta- ja välttämättömyysnäkökulma)? Tuomioistuinten tietojen osalta on syytä arvioida tarkemmin, miten nyt ehdotettu erittäin laaja tietojensaantioikeus voi vaikuttaa tuomioistuinten toiminnan itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen? Näiltä osin voi olla

syytä säätää täsmällisempiä suoja-toimia luovutusprosessin osalta, jossa myös tuomioistuinten näkökulma huomioidaan.

On syytä tunnistaa myös se, että Valtiokonttorilla ja toimivaltaisella viranomaisella voi olla erilaiset käsitykset siitä, sisältävätkö jotkin Valtiokonttorin pyytämät tiedot salassa pidettäviä tietoja tai erityisiä henkilötietoja (esimerkiksi työtyytyväisyyteen tai osaamisenhallintaan liittyvät tiedot) vai eivät. Valtiokonttorin voi olla vaikea tätä arvioida ilman toimialakohtaista asiantuntemusta, koska esimerkiksi tuomioistuinten osalta näistä seikoista on sektorikohtaista erityislainsäädäntöä.

Problemaattiseksi on myös koettu Valtiokonttorin tarve vapaisiin tekstikenttiin kirjattuihin tietoihin, koska kyseiset tiedot voivat sisältää hyvinkin arkaluonteisia tietoja yksittäisen virkamiehen osalta (esim. työkykyyn liittyviä seikkoja), koska kirjaamiskäytännöt ovat voineet organisaatioissa vaihdella ja tällaista tietojen toissijaista hyödyntämistä ei ole aiemmin pystytty ennakoimaan. Nyt Valtiokonttori on halunnut hyödyntää tietoja takautuvasti vuodesta 2017.

Yksittäisen virkamiehen osalta yhteisiin tietojärjestelmiin kirjatut tiedot voivat sisältää hyvinkin henkilökohtaisia tietoja esimerkiksi työkykyyn liittyen ja ne on luovutettu esimerkiksi esimiehen kanssa käydyn luottamuksellisen keskustelun yhteydessä. Tätä taustaa vasten, suunniteltu muutos on merkittävä ja nyt ehdotetussa käsittelykokonaisuudessa muutetaan olennaisella tavalla henkilötietojen käyttötarkoitusta siitä, mihin ne on ensin kerätty. Tämän vuoksi nyt ehdotettua muutosta on syytä arvioida tarkemmin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 alakohtaa sekä 23 artiklaa vasten.

Myös virkamiehillä on rekisteröityinä oikeus henkilötietojen suojaan ja tähän liittyvää analyysiä henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä ehdotetun muutoksen johdosta ei ole tehty tarpeeksi kattavasti. Näiltä osin esitystä voi on tarve täydentää.

Ehdotetun 2 c §:n 3 momentin sanamuotoa on täsmennettävä. Tietosuoja-asetuksessa ei säädetä salassapidosta ja näin ollen, tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaiset erityiset henkilötiedot eivät ole ” Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 9 artiklan nojalla salassa pidettäviä tietoja”, kuten ehdotukseen on nyt kirjattu.

Jaakkola Riku
Tuomioistuinvirasto

Leivonen Raisa
Tuomioistuinvirasto